בבית המשפט העליון **בג"ץ 66192-06-25**

בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

העותרים **ע"ז**, ואח'

ע"י ב"כ עו"ד רעות שאער ו/או הילה שרון ו/או אח'

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

- נגד -

המשיבים **1. מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית**
2. ראש המינהל האזרחי
ע"י מחלקת הבג"צים, פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים
3. משה שרביט, ת"ז ----------
באמצעות עו"ד אבי סגל
קרן היסוד 23, ירושלים

<u>הודעה מעדכנת מטעם העותרים</u>

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 1.11.2026, העותרים מתכבדים להגיש הודעת עדכון מטעמם.

חרף צו על תנאי וצו ביניים שניתנו בהליך, וחרף סגירת האזור מושא העתירה בפני ישראלים בצו, כפי שדווח לבית המשפט, המשיב 3 מוסיף לעשות במקרקעין מושא העתירה כבשלו, להטיל אימה על העותרים, לפגוע ברכושם ולמנוע מהם לעבד את אדמותיהם. אזלת ידם של משיבי המדינה נמשכת, ובמקרים המתוארים להלן אף מתחלפת בשיתוף פעולה פעיל של כוחות הצבא עם המשיב 3, תוך הפרת הדין, הפרת צו סגירת השטח וביזוי החלטותיו של בית משפט נכבד זה.

אירועי הימים האחרונים ממחישים פעם נוספת כי הצווים וההתחייבויות נותרים חסרי משמעות מעשית בשטח. במקום להרחיק את המשיב 3 ואנשיו, הכוחות הצבאיים מוסיפים להרחיק את העותרים מאדמותיהם, ממש כפי שהיה ערב הגשת העתירה, ובכך מסכלים במו ידיהם את התכלית שלשמה ניתנו הצווים.

לנוכח פתיחתה של עונת החריש והזריעה, זו הפעם הרביעית מאז השתלט המשיב 3 על האזור באלימות, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים לאפשר ולהבטיח לאלתר את כניסתם הבטוחה של העותרים לאדמותיהם ואת ביצוע העבודות במועד קרוב שיתואם עמם, תוך אכיפה אפקטיבית של צו סגירת השטח; וכן להורות להם להציג ולנקוט אמצעים אפקטיביים להגנה מתמשכת על החקלאים, אדמותיהם ורכושם, לרבות הפעלת סמכויות נוספות להרחקת המשיב 3 ומי מטעמו מהאזור כולו, ככל שאין באמצעים שננקטו עד כה כדי להפסיק את הפגיעה. נעמוד על הדברים בפירוט להלן:

ניסיון העותרים לשוב ולעבד את אדמותיהם ביום 30.10.2026 וסיכולו בידי המשיבים

1. ביום 20.10.2026 פנתה ב"כ העותרים אל המשיבים 1-2 ואל בא כוחם והודיעה על כוונתם של העותרים וחקלאים נוספים באזור להיכנס לחלקותיהם החקלאיות לצורך ביצוע עבודות החריש והזריעה, במהלך הימים 30.10.2026-31.10.2026. בפנייה הובהר כי לנוכח מעשי האלימות החוזרים מצד המשיב 3 ואנשיו, והחשש הממשי שיפעלו לסיכול העבודות, נדרשת היערכות מוקדמת של הכוחות הצבאיים והמשטרתיים לשם הגנה על החקלאים, אכיפת צו סגירת השטח והבטחת האפשרות לבצע את העבודות ללא הפרעה. כן התבקשו המשיבים להבטיח את מעבר החקלאים והכלים החקלאיים בדרכים המובילות לחלקות, לרבות דרך השער שהוצב על הדרך החקלאית המרכזית באזור.

2. לפניות לא התקבל כל מענה בכתב. משכך, שלחה ב"כ העותרים תזכורת ביום 27.10.2026, וכן הוגשה בקשה לעדכן את בית המשפט הנכבד במצב הדברים.

3. בשעות הערב ביום רביעי, 29.10.2026, מספר שעות לאחר הגשת בקשת הרשות לעדכן את בית המשפט במצב הדברים, יצרו ב"כ המשיבים וכן רמ"ד אוכלוסין ביועמ"ש איו"ש, עו"ד אביתר אברהמי, קשר טלפוני עם ב"כ העותרים. הקצין מסר כי ככלל, אין כל צורך בתיאום עם הצבא לצורך עצם כניסת החקלאים לאדמותיהם הפרטיות, ואף מנה את החלקות מושא העתירה שאליהן כניסת החקלאים בפירוש מותרת באופן חופשי, לרבות באמצעות כלי עבודה חקלאיים. לבקשת ב"כ העותרים הובטח כי לנוכח ניסיון העבר, הוא מביא לידיעת הגורמים הצבאיים הרלוונטיים והחטיבה המרחבית את המצב המשפטי והעובדתי באזור, לרבות צו סגירת השטח, חובתם לאפשר לחקלאים לעבד את אדמותיהם, ההיסטוריה של מעשי האלימות והגירוש מצד המשיב 3 וההליך המתנהל בפני בית משפט נכבד זה. עוד נמסר, כי ככל שהחקלאים מבקשים לקבל אבטחה צבאית במקום העבודות באופן חד פעמי, עליהם לפנות למת"ק הפלסטיני – פעולה שנקטו עשרות פעמים בעבר ללא הועיל.

העתק הפנייה והתזכורת מצ"ב ומסומנים א'.

4. בבוקר יום שישי, 30.10.2026, התכנסו חקלאים מבין העותרים (העותרים 2,8,10) וחקלאים נוספים באזור, לאחר שנערכו מראש לכניסה לחלקותיהם ולתחילת ההכנות לעונת החריש והזריעה. החקלאים הגיעו לשטח בליווי ב"כ העותרים. הם עברו בין מספר חלקות חקלאיות, בשטחי B ו-C, ובחנו את מצבן ואת העבודות שיידרשו לשם הכשרתן מחדש לעיבוד. החלקות נמצאו מוזנחות ופגועות, לאחר תקופה ממושכת שבה נמנעה מהחקלאים האפשרות לעבדן, ובמקום תועדו נזקים לצמחייה ולרכוש החקלאי. מיקום נקודת הסיום של הסיור

5. כעבור זמן קצר הגיע למקום המשיב 3 ברכבו, עצר בקרבת החקלאים, תצפת עליהם וצילם אותם, ולאחר מכן עזב את המקום. דקות ספורות לאחר מכן הגיע למקום מכיוון המאחז טרקטורון שעליו צעיר המוכר מאירועים קודמים שבהם היו מעורבים אנשי המאחז של המשיב 3. אף הוא תצפת על החקלאים ולאחר מכן עזב.

6. כבר בשלב זה עמדה ב"כ העותרים בקשר עם הקצין אברהמי, דיווחה לו על נוכחות המשיב 3 במקום והעבירה אליו תיעוד מן השטח. בתגובה להודעות, בשעה 10:25, שאל הקצין: "אם אני מבין נכון, בינתיים החריש מתנהל בצורה תקינה, מלבד זה ששרביט נמצא בשטח?". ב"כ העותרים השיבה: "אם שרביט נמצא בשטח זה ההפך מתקין". ואכן, עצם נוכחותו של המשיב 3 בחלקות החקלאיות שהכניסה אליהן נאסרה עליו בצו סגירת השטח, לאחר שנים שבהן פעל באלימות ובאיומים כדי למנוע מהחקלאים לעבד את אדמותיהם, מהווה כמובן הפרה של הצו ואיום מוחשי על החקלאים, ולא חריגה שולית ממצב שבו העבודות מתנהלות "כסדרן".

7. בהמשך, כאשר החקלאים עשו את דרכם חזרה לכיוון השער שבדרך החקלאית, הגיעו למקום המשיב 3 ואנשים נוספים מטעמו, רכובים על שני טרקטורונים (כמובן, ללא מספר רישוי). המשיב 3 ניגש אל החקלאים, תקף שניים מהם וניסה לחטוף מידיהם כלי עבודה חקלאיים שהחזיקו, ובהם מזמרה ומעדר. המשיב 3 חטף

טלפונים מידי הנוכחים, קילל ואיים והודיע לחקלאים כי "אין לכם שום אישור להיות פה". התקיפה כולה תועדה בצילום. המשיב 3 היה חמוש במהלכה.

8. זמן קצר לאחר מכן הגיע למקום כוח צבאי גדול, כ-20 לובשי מדים, רובם רעולי פנים, בראשות קצין בכיר שהזדהה כ"מג"ד 41" (חטיבת אריות הירדן) בשם דניאל. המשיב 3 ואנשיו שוחחו עם החיילים, ובמקום התנהלו חילופי דברים שתועדו אף הם. אלא שבמקום להרחיק את המשיב 3 ואנשיו, שנכנסו לחלקות החקלאיות בניגוד לצו סגירת השטח והיו מעורבים בתקיפת החקלאים, הורו החיילים דווקא לחקלאים לשוב לבתיהם. לחקלאים נאמר כי הם רשאים לעבוד בשטח B בלבד וכי "אין שום סיבה לחיכוך הזה".

9. לא הועילו הסברים בדבר היותן של האדמות פרטיות ובדבר קיומו של צו סגירת השטח חל על החלקות מושא העתירה הן בשטח C והן בשטח B, שאינו מטיל על החקלאים מגבלות גישה כאמור. המשיב 3 ואנשיו, לעומת זאת, עמדו ושוחחו עם החיילים עוד שעה ארוכה ולאחר מכן הורשו לעזוב את המקום ולהמשיך בנסיעתם בטרקטורונים, גם בתחומי שטח B ועל גבי חלקות שנכללות בצו האוסר על כניסת ישראלים. הכוחות הצבאיים אף נסעו מאחורי החקלאים בדרכם החוצה מן האזור, תוך שהם מוודאים כי אינם סוטים מן הדרך ואינם שבים לחלקותיהם.

[התמונות הוסרו]

סרטוני וידאו של האירוע מצ"ב באמצעות מערכת נט המשפט ומסומנים 1-6.

10. במקביל לכך, קבוצת חקלאים נוספת, ובה העותר 4 ובני משפחתו וחקלאים נוספים אשר מסקו בחלקת עצי זית בקרבת מקום הותקפו אף הם על ידי שרביט, שאמר להם כי אם ישובו למקום ידרוס את החלקה כולה, וכי אסור להם לשוב לחלקה זו לעולם. בהמשך לכך סולקו אף המוסקים מהשטח בהוראת החיילים. העבודה החקלאית הופסקה על פי דרישתו המפורשת של שרביט, ועל פי טענתו לפיה ניתן לראות את מאחזו הבלתי חוקי מהמקום בו מתבצע המסיק.

סרטוני וידאו של האירוע מצ"ב באמצעות מערכת נט המשפט ומסומן 7-9.

11. במהלך התקיפה אחד העותרים יצר קשר עם משטרת ישראל באמצעות מוקד 100, אך לנוכח הגעת כוחות הצבא למקום, וסיום האירוע כ-10 דקות לאחר מכן, הובהר כי המשטרה לא תגיע למקום וכי באפשרות החקלאים להגיש תלונה, דבר הכרוך מבחינת העותרים בחציית מחסום חמרה ובשורה ארוכה של מכשולים נוספים. כמתואר בכתבי טענות קודמים, הגשת תלונות רבות למשטרה נגד המשיב 3 והוצאת צווים למניעת הטרדה מאיימת לא הועילה לעותרים ולתושבי האזור האחרים שסבלו מנחת ידו עד כה. אף על פי כן, בהמשך לתקיפת העותרים הוגשה תלונה מקוונת למשטרת ישראל (סימוכין 70672839).

12. כך, פעם נוספת, הסתיים אירוע של אלימות מצד המשיב 3 ואנשיו בהרחקת החקלאים הפלסטינים מאדמותיהם בידי הצבא, בעוד מי שתקפו אותם וסיכלו את עבודתם הורשו להמשיך בדרכם. **הצו שנועד להרחיק את המשיב 3 ואנשיו מאדמות העותרים לא נאכף, ואילו החקלאים, שעל זכויותיהם נועד להגן, הם שהורחקו מן המקום**.

13. במהלך האירועים המשיכה ב"כ העותרים לעדכן את הקצין אברהמי בזמן אמת, לרבות באמצעות העברת תיעוד מצולם של התקיפה ושל התנהלות הכוחות. בשעה 10:40 מסר הקצין כי יעדכן את החטיבה, ובשעה 11:03, לאחר שב"כ העותרים הודיעה לו כי החיילים גירשו את החקלאים וביקשה את התערבותו, השיב כי יבדוק את הדברים. בהמשך מסר כי יעדכן גורמים נוספים. לבסוף מסר הקצין אברהמי כי לצערו אין בידו אפשרות להתערבות אפקטיבית שתאפשר לחקלאים לשוב לחלקותיהם ולהמשיך בעבודות ההכנה לחריש. הקצין אברהמי מסר לב"כ העותרים כי הוא מצטער אך לא היה בידיו לעשות דבר.

14. ביומיים שלאחר ניסיון הכניסה של החקלאים לאדמתם, התרבו אירועי ונדליזם, השחתה והפחדה, כמעין "תג מחיר" בשטחים החקלאיים מושא העתירה ובקרבתם. הדבר מצא את ביטויו בין היתר בחיתוך שיטתי של צנרת השקיה – באופן מכוון כך שלא ניתן לתקנה, דריסה ורמיסה של חלקות חקלאיות שזה עתה נחרשו, ועוד. **ב"כ העותרים שבו ופנו לייעוץ המשפטי במשיב 1, ודיווחו על האירועים הללו בזמן אמת, ללא הועיל.** למשיב 3 ניתנת יד חופשית ללא רסן. בנו של העותר 10 ניסה לפנות למוקד המשטרה ולהתלונן על האירועים. בתגובה לכך נשלח למכשירו קישור שאינו עובד, ככל הנראה אינו מותאם לרשת הטלפונים הניידים הפלסטינית.

סרטוני וידאו של אירועי 31.10.2026 מצ"ב באמצעות מערכת נט המשפט ומסומנים 11-10.

טרקטורון המשיב 3 נוסע בתוך חלקות חקלאיות; צינורות השקייה שנחתכו במקומות רבים בסכין

15. השתלשלות האירועים המתועדת אינה מאפשרת לראות במקרה כשל נקודתי או אירוע בלתי צפוי. המשיבים ידעו מראש על הכניסה המתוכננת, על הסיכון הנשקף לחקלאים ועל הצורך להיערך להגנתם. חרף זאת, התרחש בשטח אותו דפוס פעולה שתואר בהרחבה בעתירה ובהודעות העדכון שהוגשו בעקבותיה: המשיב 3 ואנשיו מגיעים לחלקות החקלאיות, מאיימים על החקלאים ופועלים למנוע מהם את עיבודן; הכוחות הצבאיים מגיעים למקום, אך במקום להגן על החקלאים ולאכוף את הדין כלפי תוקפיהם, הם מרחיקים את החקלאים עצמם. התוצאה אף היא נותרה כשהייתה: החקלאים אינם מצליחים אפילו להשלים את ההכנות הראשוניות הנדרשות כדי לשוב ולעבד את אדמותיהם.

המשך ההתנכלויות והפגיעה בחלקות החקלאיות טרם ניסיון הכניסה ביום 30.10.2026

16. **בניגוד לתמונה שהציגו המשיבים בכתב התשובה ובהודעות המעדכנות שהוגשו מטעמם**, שלפיה חל שיפור במצב באזור, אירועי האלימות מטופלים ולא מוכרים אירועים נוספים של התנכלות מצד המשיב 3 (ראו, בין היתר, סעיף 54 לכתב התשובה מיום 25.5.2026), **המציאות בשטח נותרה, למרבה הצער, בדיוק כשהייתה**. גם בחודשים שקדמו לניסיון העותרים לשוב ולעבד את אדמותיהם התקבלו אצל ב"כ העותרים דיווחים ותיעוד על אירועים חוזרים ונשנים של אלימות והתנכלות מצד המשיב 3 ואנשיו כלפי תושבי האזור הפלסטינים, ובפרט כלפי העותרים, בני משפחותיהם ועובדיהם.

17. אלה כוללים איומים ותקיפות פיזיות, השחתת רכוש ותשתיות חקלאיות, פגיעה בעצים ובגידולים, חדירה לחלקות מעובדות ולחצרות בתי מגורים, וסיורים חוזרים בשטחי התושבים לשם הפגנת נוכחות, הטלת אימה והרתעתם מלשוב לאדמותיהם ולבתיהם. בחלק מן האירועים מתועד המשיב 3, שוב, כשהוא פועל

בצוותא עם חיילים. נזכיר כי לנוכח מקרי עבר מתועדים, טענו המשיבים כי שיתוף המשיב 3 כאזרח בפעילות "אכיפה", הייתה שגיאה נקודתית של הכוחות וכי "הנהלים חודדו" (ראו סעיף 7 להודעת העדכון מטעם המדינה מיום 9.2.2026) . להלן יובאו דוגמאות ספורות בלבד מתוך האירועים שהובאו לידיעת ב"כ העותרים באופן אקראי, ולא במסגרת איסוף מידע שיטתי בקרב כל תושבי האזור מושא העתירה. מובן כי אין בדוגמאות אלה כדי לשקף את מלוא היקפה של מסכת האלימות וההתנכלויות הנמשכת באזור.

18. ביום 9.10.2026 נצפה המשיב 3 כשהוא נוסע בפראות על טרקטורון בליווי שותפיו למאחז בתוך הכפר הפלסטיני בית חסן. בסביבות השעה 18:30 הגיע המשיב 3 בליווי חיילים לאזור ביתו של העותר 10, -------, באותו אזור. המשיב 3 והחיילים פנו בדברים אל בנו של --------, חקלאי העובד אצל העותר 10, ובהמשך נטלו את מפתחות רכבה של משפחת ----- ועזבו כשהמפתחות ברשותם. מר ----- פנה למחסום עין שבלי בניסיון להשיב את המפתחות, אך החיילים במקום טענו שאינם יודעים במה מדובר ואינם יכולים לסייע. האירוע תועד בצילום ודווח לב"כ העותרים בזמן אמת. בעקבות הדיווח פנתה ב"כ העותרים לקצין יועמ"ש איו"ש, שאדי חניפס, בבקשה להתערבות דחופה. תשובתו הייתה כי יש להגיש תלונה במשטרה. זאת, אף שמדובר באירוע שבו היו חיילי צה"ל מעורבים במישרין, ואשר הצדיק לכל הפחות בירור והתערבות מידיים מצד גורמי הצבא.

סרטוני וידיאו מהאירוע בבית העותר 10 מצ"ב באמצעות מערכת נט המשפט ומסומנים 13-12.

19. ביום 10.10.2026 הגיע המשיב 3 לחלקה חקלאית של משפחת -------, שבה גודלה מלוחייה ונעשו עבודות להכשרת הקרקע באמצעות טרקטור. המשיב 3 יידה אבנים לעבר בני המשפחה והפועל שעבד בחלקה, והבריחם מן המקום.

20. ביום 17.10.2026 דווח על פגיעה קשה ברכושו של -------, תושב האזור שנאלץ לעזוב את ביתו בעקבות התנכלויות חוזרות מצד המשיב 3 ואנשיו, לרבות הצתת הבית ושריפתו, במהלך שנת 2024. בין היתר, נחתכה צנרת ההשקיה של עצי הזית שבחלקתו במקומות רבים, ונגרם נזק לגידור ולכ-15 עצים שנשברו או נעקרו. -------- דיווח עוד כי המשיב 3 מוסיף להיכנס לשטחו דרך קבע, מחפש אחריו אצל שכניו ומעביר באמצעותם איומים לבל ישוב לביתו.

21. ביום 19.10.2026, בסביבות השעה 10:00, הגיע המשיב 3 בליווי אדם נוסף לחלקתה של משפחת --------. השניים נסעו בחלקה בכלים ממונעים, דרסו את הגידולים שרק החלו לנבוט ופגעו במערכת הטפטפות. לדברי בני המשפחה, מדובר בחלק ממסכת התנכלויות חוזרת, שבמסגרתה המשיב 3 ואנשיו נכנסים לשטחי המשפחה ופוגעים ברכושה ובאפשרותה לעבד את אדמותיה. בימים 28.10.2026–31.10.2026 שב המשיב 3, על פי דיווחי משפחת ---------, לבית המשפחה ולחלקותיה מספר פעמים, איים על בני ובנות המשפחה, הפריע לעבודות החקלאיות וחיבל בהן.

נזקים לחלקתו של מר ---------, 17.10.2026

נזקים למערכת ההשקייה, לגדרות, למחסן כלים ולעצים צעירים בחלקותיו של העותר 2, ביום 10.10.2026

כישלונם של המשיבים 1-2 בהגנה על זכויות המשיבים וריסון הפרת הדין על ידי המשיב 3 ושותפיו

22. האירועים המתוארים לעיל ממחישים פעם נוספת את כישלונם של האמצעים שננקטו עד כה בידי המשיבים כדי להגן על העותרים, על אדמותיהם ועל רכושם. חרף צו הביניים, צו סגירת השטח והצהרות המשיבים בדבר פעולות האכיפה והשיפור שחל כביכול במצב, המשיב 3 ואנשיו מוסיפים להיכנס למקרקעין מושא העתירה, לפגוע בחקלאים וברכושם ולסכל את עיבוד אדמותיהם. יתרה מכך, כפי שתואר לעיל וכפי שתואר פעם אחר פעם במסגרת ההליך, הכוחות הצבאיים אינם מסתפקים בהימנעות מאכיפת הדין כלפי המשיב 3, אלא פועלים בעצמם להרחקת החקלאים מאדמותיהם.

23. כידוע, הצו על תנאי מיום 26.2.2026 מתייחס במפורש לחובת המשיבים לנקוט צעדים אפקטיביים להגנה על ביטחונם ורכושם של העותרים, להרחיק את המשיב 3 מהמקרקעין מושא העתירה ולהבטיח את גישת העותרים לאדמותיהם ואת יכולתם לעבדן באופן שוטף. צו הביניים מיום 11.3.2026 מורה למשיבים לפעול במסגרת סמכויותיהם להרחקת המשיב 3 או מי מטעמו מהמקרקעין מושא העתירה. המבחן לקיום חובות אלה הוא מבחן האפקטיביות של האמצעים הננקטים, ולא עצם נקיטתם הפורמלית.

24. יתר על כן, החובה להגן על העותרים ועל רכושם אינה מתמצה בביטחונם בעת ביצוע העבודות עצמן, אלא גם בכך שעמלם לא יירד מיד לטימיון. הנזקים הנגרמים חדשות לבקרים לעצים, לגידולים, לתשתיות ההשקיה, לגדרות ולמתקנים החקלאיים מתרחשים גם כאשר החקלאים אינם נוכחים במקום. מובן כי אין לצפות מהם לשהות באדמותיהם בכל שעות היממה כדי להגן על רכושם מפני התנכלויות והרס. לפיכך, גם אבטחה אפקטיבית של עבודות החריש והזריעה, ככל שתובטח, לא תיתן כשלעצמה מענה לחובה להגן על הקניין החקלאי מפני פגיעה מתמשכת. נדרשים אמצעים שימנעו את ההתנכלויות ואת הפגיעה ברכוש גם בהיעדרם של החקלאים.

25. משעה שמתברר כי צו סגירת השטח אינו נאכף ואינו משיג את תכליתו, אין המשיבים יכולים להסתפק בעצם הוצאתו ולהוסיף להציגו כמענה מספק. ככל שאין ביכולתם להבטיח את אכיפתו האפקטיבית, עליהם לבחון ולנקוט אמצעים אחרים הנתונים בסמכותם, לרבות שימוש בסמכויות מרחיקות לכת יותר להרחקת המשיב 3 ומי מטעמו מהאזור, ככל שהדבר נדרש לשם מניעת המשך הפגיעה בעותרים ובזכויותיהם.

26. הלכה היא כי חובתן של רשויות האכיפה אינה מתמצה בעצם נקיטת אמצעי אכיפה, אלא מחייבת אכיפה אפקטיבית. "מטרתה של הפעלת מדיניות אכיפה היא, מטבע הדברים, להביא לאכיפה בפועל של החוק. הפעלת אמצעי אכיפה שאינם אפקטיביים אינה מגשימה תכלית זו. היעדר אכיפה אפקטיבית של החוק משמעה פגיעה קשה בשלטון החוק" (עע"ם 2469/12 **ברמר נ' עיריית תל אביב-יפו**, פס' 46–47 לפסק דינה של המשנה לנשיא נאור (25.6.2013) (להלן: **עניין ברמר**)). עוד נקבע כי כאשר אמצעי האכיפה שננקטו אינם משיגים את מטרתם, על הרשות לכל הפחות לשקול הפעלת אמצעים נוספים הנתונים בסמכותה, וכי הימנעות מכך עלולה לעלות כדי חוסר סבירות המצדיק התערבות שיפוטית (שם, פס' 48; וראו גם בג"ץ 5337/09 **רגבים נ' שר הביטחון**, פס' ט' (10.8.2011) (להלן: **עניין רגבים**)).

27. דברים אלה יפים מקל וחומר בענייננו, שבו מוטלת על המשיבים חובה פוזיטיבית להגן על ביטחונם וקניינם של התושבים המוגנים ולהבטיח את גישתם לאדמותיהם ואת יכולתם להמשיך לעבדן (בג"ץ 9593/04 **מוראר נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון** (26.6.2006)). **משעה שהוכח פעם אחר פעם כי צו סגירת השטח אינו נאכף ואינו מונע את המשך האלימות והפגיעה בעותרים וברכושם, אין המשיבים רשאים להסתפק בעצם הוצאתו**. עליהם להבטיח את אכיפתו האפקטיבית, וככל שאין בכך כדי להשיג את התוצאה הנדרשת, **לשקול ולנקוט אמצעים נוספים הנתונים בסמכותם**, לרבות הרחקת המשיב 3 ומי מטעמו מהאזור כולו. הימנעותם מלעשות כן, חרף הכישלון המתמשך של האמצעים שננקטו, חורגת ממתחם שיקול הדעת הסביר ופוגעת פגיעה קשה בשלטון החוק ובזכויות העותרים.

28. לנוכח התמונה העגומה שבפנינו, על המשיבים להוסיף ולנקוט צעדים נוספים המצויים בסמכותם, דוגמת הטלת הגבלות אישיות ואכיפתן, באופן סביר להשגת התוצאה המתבקשת (השוו: בג"ץ 6298/07 **רסלר נ' שר הביטחון**, פס' 55-61 לפסק דינה של הנשיאה בינייש, פס' 7 לפסק דינו של השופט מלצר, פסקה 2-4 לפסק דינה של השופטת חיות (21.2.2012); בג"ץ 7426/08 **טבקה נ' שרת החינוך**, פס' 45 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה (31.08.2010)). כך נקבע כי: "כאשר האמצעים בהם נוקטת רשות מינהלית אינם נושאים פרי, הימנעות מנקיטה באמצעים נוספים עלולה, בנסיבות מסויימות, להוביל למסקנה כי למעשה הרשות נמנעה ממילוי חובתה להפעיל שיקול דעת, או כי שיקול הדעת שהפעילה לוקה בחוסר סבירות. ... כאשר מדיניות האכיפה הקיימת אינה מובילה לתוצאה הרצויה, על הרשות לכל הפחות לשקול את הפעלתם של אמצעי אכיפה נוספים המצויים בסמכותה. הימנעות משקילת אמצעי אכיפה נוספים בנסיבות אלה עלולה לעלות כדי פגם בהתנהלותה של הרשות, המצדיק את התערבותו של בית המשפט" (עניין **ברמר**, פס' 48 לפסק דינה של המשנה לנשיא נאור). "חוק הוא חוק, וסדרי עדיפויות אינה מילת קסם, ועל הרשות האחריות לבדיקה עצמית מתמדת הן של סדרי העדיפויות והן של מימושם" (עניין **רגבים**, פס' ט' לפסק הדין).

לסיכום הדברים:

29. כמעט שנה וחצי לאחר הגשת העתירה, מצב הדברים בשטח לא השתפר, ההיפך הוא הנכון. העותרים אינם יכולים לגשת אל חלקותיהם. העותר 4 ומשפחתו גורשו מביתם וממטעיהם (ראו הודעת העותרים מיום 27.1.2026; סעיפים 13-15 לעיקרי הטיעון מטעם העותרים). כפי שהיה ערב הגשת העתירה, ניתן להבחין בבירור בקו דמיוני העובר במרחק ניכר ממאחזו של המשיב 3 ומפריד בין החלקות הירוקות והמטופחות של ואדי פארעה לבין חלקותיהם של העותרים – אדמות בור קוצניות צהובות וזנוחות שדבר אינו צומח בהן עוד. מאגרי המים, המבנים, תשתית ההשקיה והגידור זקוקים לשיקום מן היסוד. העותרים עדיין אינם יכולים להשלים אפילו את ראשית ההכנות הנדרשות לשם החריש, קל וחומר לשקם את החלקות המוזנחות, ולהבטיח כי השקעת העתק הנדרשת לשם כך, בממון ובעמל יומיומי, לא תוחרב ותידרס במחי ידו של המשיב 3, אף תוך לילה אחד.

חלקות עזובות, במרחק כשבעה קילומטרים ממאחז המשיב 3, ומולן החקלאות הירוקה ביתר שטח הואדי

30. בנסיבות אלה, ובשים לב לפתיחתה של עונת החריש והזריעה, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים להודיע בדחיפות כיצד בכוונתם להבטיח את כניסת העותרים לחלקותיהם ואת ביצוע העבודות במועד קרוב שיתואם עמם, תוך אכיפה אפקטיבית של צו סגירת השטח; וכן לפרט אילו צעדים נוספים יינקטו כדי להבטיח הגנה רציפה על העותרים, על החלקות ועל הרכוש החקלאי, ובכלל זה האם ומתי יופעלו סמכויות נוספות להרחקת המשיב 3 ומי מטעמו מהאזור.

2 נובמבר 2026

_____ _____

רעות שאער, עו"ד הילה שרון, עו"ד

ב"כ העותרים